

Stefán Karlsson

Stjórn málafræði

Stjórn málastefnur

Stjórnkerfið

Alþjóðastjórn má

IÐNÚ

Efnisyfirlit

Inngangur	11
-----------------	----

1. HLUTI - STJÓRN MÁLASTEFNUR

Inngangur	15
-----------------	----

1. Hugmyndafræði: Mótun og mótunaráhrif	15
---	----

2. Hugmyndafræði þjóðríkisins: Þjóðernisstefna	19
--	----

3. Litróf pólitískra viðhorfa	23
-------------------------------------	----

<i>Breytingar</i>	23
-------------------------	----

<i>Gildi</i>	26
--------------------	----

4. Róttækni	31
-------------------	----

<i>Sósíalismi</i>	32
-------------------------	----

<i>Marxisminn</i>	33
-------------------------	----

<i>Lenínisminn</i>	41
--------------------------	----

<i>Lýðræðisjafnaðarstefnan</i>	44
--------------------------------------	----

<i>Réttlæti og jöfnuður: Kenning John Rawls</i>	47
---	----

5. Afstaða til umbótastefnu: Frá frjálslyndisstefnu til íhaldsstefnu	49
--	----

<i>Frjálslyndisstefnan</i>	52
----------------------------------	----

<i>Hægfara</i>	53
----------------------	----

<i>Íhaldsstefnan</i>	54
----------------------------	----

<i>Stefnuafbrigði og samanburður</i>	56
--	----

6. Afturhaldsstefnan	61
----------------------------	----

<i>Fasismi og nasismi</i>	61
---------------------------------	----

7. Stjórnleysisstefnan	65
------------------------------	----

8. Femínisminn	71
----------------------	----

9. Heimsvaldastefna og afstaða til þriðja heimsins	77
--	----

<i>Kenningin um síðnýlendustefnu</i>	77
--	----

<i>Heimsvaldastefnan og afstaða frjálshyggjunnar</i>	78
--	----

10. Vinstri-hægri: Efnahagsstjórn og utanríkismál	81
<i>Innanríkismál</i>	81
<i>Utanríkismál</i>	83

---

2. HLUTI - STJÓRNKERFIÐ

---

11. Stjórnsmál: Vettvangur og viðfangsefni	87
<i>Stjórnkerfi</i>	90
<i>Stjórnvöld og stjórnarsýsla</i>	94
<i>Ríki og fullveldi</i>	95
<i>Þjóðin</i>	99
<i>Vald</i>	101
<i>Flokkun stjórnvalda</i>	105
12. Stjórnsmáláþátttaka	111
<i>Þátttaka í rótgrónum lýðræðisríkjum</i>	111
<i>Pólítísk valdbeiting</i>	114
<i>Bylting</i>	117
13. Lýðræði: Inntak þess, form og framkvæmd	119
<i>Kosningar og kjósendur</i>	124
<i>Kosningakerfi</i>	130
<i>Flokkar og flokkakerfi</i>	133
<i>Meginstoðir lýðræðisins: Frelsi og jafnrétti</i>	134
<i>Mannréttindi og stjórnarskrá</i>	137
<i>Forsendur lýðræðisins</i>	140
14. Pólítísk menning og pólítísk félagsmótun	145
<i>Pólítísk menning</i>	145
<i>Pólítísk félagsmótun</i>	147
15. Stjórnsmál og fjölmiðlar	149
<i>Þróun fjölmiðla</i>	150
<i>Fjölmiðlar: Tilhneigingar í samtímanum</i>	153
<i>Fjölmiðlar í rótgrónum lýðræðisríkjum</i>	155
<i>Almenningsálitid</i>	159
<i>Fjölmiðlar í forræðisríkjum</i>	162
<i>Fjölmiðlar í nýjum lýðræðisríkjum</i>	164

16. Stjórnmalaflokkar og hagsmunasamtök	167
<i>Íslenskir stjórnmalaflokkar</i>	167
<i>Íslenskir stjórnmalaflokkar á 20. öld: Mótunarsaga</i>	167
<i>Íslenskir stjórnmalaflokkar í samtímanum</i>	171
<i>Skipulag íslenskra stjórnmalaflokka</i>	181
<i>Hagsmunasamtök</i>	186
17. Íslenska valdakerfið og íslensk stjórnmalapróun	189
<i>Íslenska valdakerfið 1930–1975: Kenningar Ólafs R. Grímssonar</i>	189
<i>Hin nýja stétt</i>	192
<i>Korporatismi á Íslandi</i>	193
<i>Íslenska valdakerfið: Kjarnræði eða margræði</i>	194
<i>Íslensk stjórnmalapróun á tuttugustu öld</i>	196
<i>Málefnaágreiningur í nútímanum: Kvótakerfið</i>	198

---

3. HLUTI - ALÞJÓÐASTJÓRNMÁL

Inngangur	203
18. Kerfiskenningar	205
<i>Einingar alþjóðakerfisins</i>	205
<i>Strúktúr alþjóðakerfisins</i>	206
<i>Verkan alþjóðakerfisins</i>	212
<i>Efnahagssamvinna Evrópuríkja og Evrópusambandið</i>	218
<i>Staða smárikja í alþjóðakerfinu</i>	228
19. Utanríkisstefna og mótun hennar	231
<i>Skynsemismódelið</i>	231
<i>Módelið þjóðarhagsmunir</i>	232
<i>Kenningin um ákvarðanatöku</i>	234
20. Norður-suður-umræðan	237
<i>Þróunarlönd og iðnríki</i>	237
<i>Nýlenduvelðið</i>	238
<i>Hin pólitíska frelsun</i>	239
<i>Ný hreyfing: Þriðji heimurinn</i>	240
<i>Þróun og bjartsýni</i>	241
<i>Vonbrigði</i>	241

„Hráefnavald“	242
Nýtt efnahagslegt heimsskipulag	243
Norður-suður: Árangurslausar viðræður	246
Flokkun þróunarríkja	247
Ný þróunarkreppa	249
21. Umhverfi og þróun	255
Ástand umhverfismála	255
Gróðurhúsaáhrifin og gufuhvolf jarðar	257
Ósonlagið	259
Fjölbreytni lífríkisins	260
Ráðstefna Sameinuðu þjóðanna um umhverfi og þróun	262
Umhverfið í stjórnlausu kerfi	263
22. Þrjár kenningar um þróunarkreppuna	265
Frjálshyggjan	265
Umbotastefnan	266
Strúktúralisminn	268
Tilvitnanir	271
Heimildaskrá	271
Myndaskrá	272